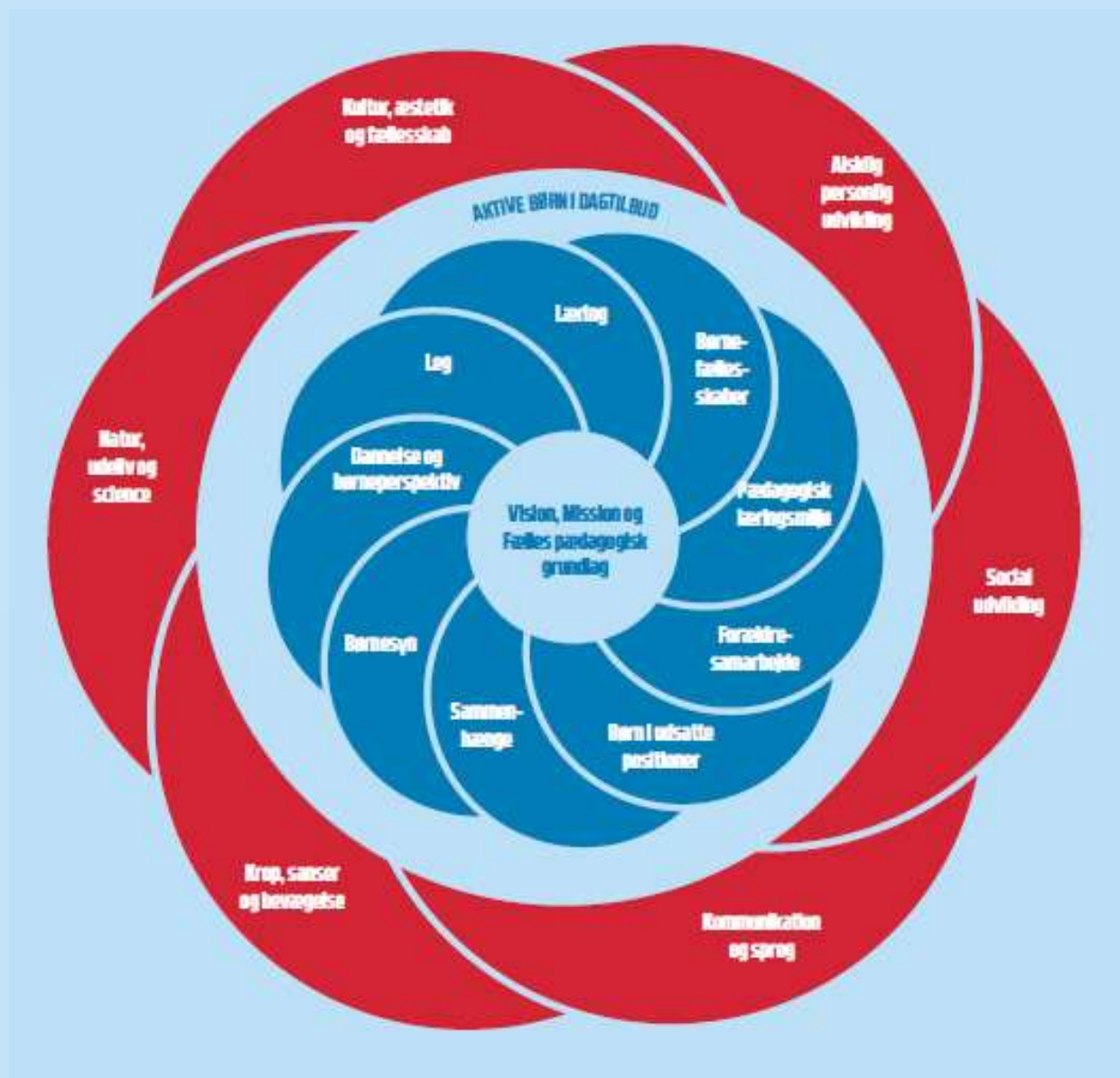

Pædagogisk læreplan for Skårup Børnehus 2024-2026

Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og Børne- og socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#), 2018. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag fra ministeriets publikation.

Svendborg Kommunes dagtilbud

Børne-, Unge- og Uddannelsesudvalget og Kommunalbestyrelsen har i 2024 vedtaget en ny børne- og ungepolitik. Politikken indeholder et fælles børne- og ungesyn og et værdisæt, som er retningsgivende for de voksne omkring børn og unge: Anerkendelse, indflydelse, positive forventninger og nysgerrighed.

På dagtilbudsområdet er "Vision, Mission og Fælles Pædagogisk grundlag" med til at omsætte den nye børne- og ungepolitik, og indeholder den fælles klangbund:

"Her kan børn skabe sig" skaber stof til eftertanke og lægger op til dialog.

"En barndom i bevægelse" er et centralt begreb i visionen, og rummer flere betydninger. For det første at barndommen ses som en enestående tid i ethvert menneskes liv og at barndommen har en særlig værdi i sig selv. For det andet at bevægelse både forstås fysisk, følelsesmæssigt og sanseligt.

I 2024 er der på dagtilbudsområdet igangsat "Fælles faglig retning" for at styrke arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer med deltagelsesmuligheder for alle børn.

Østerdalen – hvem er vi

Østerdalens 7 børnehuse ligger i 6 lokalområder Gudbjerg, Gudme, Hesselager, Oure, Skårup og Thurø, hvor vi har et tæt og udviklende samarbejde med dagplejen og distriktsskolerne. Der er ikke to børnehuse i Østerdalen, der er helt ens. Vi tager udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe og den pædagogiske læreplan med fokus på alle børns trivsel og læring ude som inde.

Østerdalen vægter at det gode børneliv (æstetik, glæde, omsorg og kvalitet) leves gennem forpligtende fællesskaber og oplevelser i børnehøjde med særligt fokus på glæde, æstetik, sundhed og kvalitet i dagligdagen. Østerdalen har fokus på trivsel for alle og vi tager udgangspunkt i såvel barnets samt børnegruppens perspektiv og nærmeste udviklingszone, og arbejder bevidst på at organisere og justerer den pædagogiske praksis og læringsmiljøet ude som inde. Alle børn skal opleve, at barndommen har værdi i sig selv og at de er en del af forskellige børnefællesskaber i forskellige læringsmiljøer med nærværende legende voksne. Vi forholder os reflekterende til egen og kollegaers pædagogiske praksis.

Østerdalen vægter en åben, ligeværdig og involverende dialog i samarbejdet omkring børnene, hvor vækstmodellen ofte anvendes. Vi arbejder styrkebaseret og hjælper hinanden med at kvalificerer hinandens læringsmiljøer, såvel i det enkelte børnehus samt på tværs af børnehuse. Vi arbejder med at holde os fagligt opdateret og dygtiggøre os. På tværs af Østerdalens Børnehuse er der aktuelle Professionelle læringsfællesskaber (PLF) med henblik på faglig udvikling, videnudveksling og hjælp til hinanden.

Fælles for alle børnehuse er:

Modtagelse og tak for i dag

- Børnene bliver taget imod af en voksen, og den voksne tager ansvar for at hjælpe barnet i gang. Når vi går hjem, skal der siges farvel.
- Når vi går hjem, skal der siges farvel
- Vi bruger ikke ude sko inde, da børnene leger på gulvet
- Børn og medarbejdere vasker hænder, når vi møder ind for at mindske smitte
- Mulighed for morgenmad mellem kl. 6.30 og 7
- Vi åbner/lukker på så mange stuer, som normeringen tillader.

Dagens gang

- Forældre skriver ca. tider i Aula, i forhold til hvornår barnet kommer og går. Det giver os mulighed for at bruge vores ressourcer bevidst og tilrettelægge den bedst mulige dag for alle børn
- Hverdagens rutiner har et særligt fokus på børnenes selvhjulpethed
- Struktur og forudsigelighed prioriteres. Børnene er i nogle tidsrum på dagen i mindre lege- eller læringsgrupper
- Børnene spiser i mindre grupper med en nærværende voksen
- Siesta, hvor børnene hviler sig. Der lyttes til forskellig slags musik eller læses historier.
- Udeliv og bevægelse har en stor plads – alle børnehuse er en del af Grønne Spirer og Aktive Børn. Udelivet og bevægelse har således et særligt fokus.
- Vi har det legetøj fremme, som giver mening i forhold til børnenes lege og i forhold til det aktuelle læringsmiljø.
- Vi holder Citta Slowfredag med fokus på fællesskab og f.eks. sang, bevægelse og bål.

Forældresamarbejde

Forældresamarbejde starter med en opstartssamtale i huset eller et hjemmebesøg, som nogle af børnehusene tilbyder, inden vuggestue- eller børnehavebarnet starter. Der er overlevering fra vuggestue til børnehave, og også fra børnehave til skole, hvis der er brug for det.

Vi vægter samarbejde med forældre højt. Det vægtes at forældre kommer til ledelsen, hvis der er brug for en særlig dialog om barnet eller en hændelse.

Der er feriasamling i uge 29 og uge 30, og mellem jul og nytår. Det går på skift mellem de 3 største børnehuse. Forældresamarbejde starter med en opstartssamtale i huset eller et hjemmebesøg, nogle af børnehusene tilbyder, inden vuggestue- eller børnehavebarnet starter overlevering fra vuggestue til børnehave og videre til skolen, hvis der er brug for det.

SKÅRUP BØRNEHUS ØSTERDALEN

Skårup Børnehus er et integreret børnehus med pt 14 vuggestuebørn i alderen 0-3 år og 67 børnehavebørn i alderen 3-6 år. Skårup børnehus er et børnehus på 2 snart 3 matrikler. Skårup Børnehus Oluf Rings Vej er et gammelt, hyggeligt hus, som rummer vuggestuen med 20 børn, og 2 børnehavegrupper "Stjernerne" og "Regnbuen" med i alt 41 børn i alderen 3-4 år.

Februar 2024 åbnede Skårup Børnehus afd. Nørremarken, som ligger på Skårup Skoles grønne område bag skolen, og rummer 26 børn. Nørremarken har 2 grupper "Månen" og "Galaksen", - Galaksen er store børns gruppen med de kommende FSFO-børn (april 2025). Månen er en blandet gruppe 3-4-årige. Det er et nyt hus, med gode, lyse rammer og bl.a. et dejligt motorikrum.

Fra januar 2025 hører Skårup Skovmølle, som er en lille skovbørnehave med en fantastisk beliggenhed tæt ved Svendborg Naturskole på Skårupøre Strandvej med til Skårup Børnehus. Her er plads til 16 børn. Det er ikke en gruppe, der kører ud, - de børn der er tilmeldt her, afleveres og hentes her. Da det er meget nyt at, Skårup Skovmølle bliver en del af Skårup Børnehus fra 2025, er vi først ved at tænke tanker om daglig struktur, organisering i det hele taget osv.

Fælles for alle 3 matrikler:

For os er det betydningsfuldt at mødes i et **fællesskab**, hvor der er fokus på "det gode børneliv" for alle børn, hvor bl.a. **tryghed, omsorg, mangfoldighed, leg og livsglæde** er kerneværdier.

Vi har fokus på **børnefællesskabet** og arbejder med en tydelig, forudsigelig og genkendelig struktur. Hver dag er alle børn i mindre fællesskaber i en bevidst sammensatte læringsgrupper (6-9 børn) og en voksen, omkring en planlagt aktivitet.

Alle børn er forskellige, hver med deres personlighed og forudsætninger, og vi arbejder differentieret og tilpasser fx samling, aktiviteter og rammer, så **alle** børn har mulighed for at være aktivt deltagende og føle sig som en del af fællesskabet med det, man hver især kommer med. Vi har fokus

på relationen og understøtter børnene i at sætte ord på, forstå og håndtere egne og andres følelser med respekt og omsorg.

Vi vægter højt at være ude hver dag og har virkelig gode legepladser og uderum i det hele taget. **Hver** fredag er Cittaslow fredag, hvor alle børn og voksne mødes omkring bålet, synger fredags-sang, ønsker god weekend, og slutter ugen af sammen. Vi hylder fællesskabet, og her kan man være i det store fællesskab med vennerne og trygge voksne.

Vi prioriterer mangfoldighed, og er en blandet personalegruppe med "nye" og "gamle" medarbejdere, som vægter **høj faglighed** og et stærkt fællesskab med en varm, direkte og uhøjtidelig omgangstone. Vi vil gerne at alle børn, forældre og personaler føler sig trygge og velkomne, at man føler sig set, mødt og lyttet til. Vi prioriterer dialogen med forældrene højt, - dialog og åbenhed understøtter lysten til at samarbejde.

Vi samarbejder med Dagplejen, som har deres heldagslegestue i en pavillon på vores legeplads. Ligeledes har vi et udvidet, tæt samarbejde med Skårup Skole. Vi bruger og samarbejder i det hele taget med lokalsamfundet i Skårup, - bl.a. med Sydfyns Fri Fagskole og med Plejecentret Damgården, som vi besøger hver anden uge til stor fornøjelse for både børn og beboere/brugere.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

De fem elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

De 5 elementer fra det fælles pædagogiske grundlag: Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber”, er hver dag bærende elementer i vores daglige pædagogiske i Skårup Børnehus, - disse danner grundlag for at skabe de bedste betingelser for trivsel, udvikling, læring og dannelse i et godt børneliv i børnehuset.

Børnesyn:

Vores børnesyn tager udgangspunkt i, at det at være barn, har en værdi i sig selv. Vi opfatter grundlæggende barnet som kompetent og selvstændigt. Det har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra de voksne det møder i børnehuset, for at kunne trives, lære, udvikle sig og dannes. Børn er forskellige og har ret til at udvikle sig i forskelligt tempo, - enhver gør det så godt man kan, og bag enhver handling ligger oftest en god intention.

Dannelse og børneperspektiv:

Dannelse er en kontinuerlig proces fra man bliver født. I børnehuset understøtter vi barnets dannelse ud fra vores grundlæggende værdier og hele måden hvorpå, vi bevidst tilrettelægger og agerer i de læringsmiljøer, vi stiller til rådighed for barnet. Vi understøtter alle børn i at være aktivt deltagende, ud fra de forudsætninger, den enkelte har, så barnet er med til at skabe sin egen læring.

Børneperspektivet er helt centralt i vores tilgang til barnet og hverdagen i børnehuset. Ethvert barn skal føle sig set, hørt og anerkendt, for den man er. Alle børn skal møde voksne, der gør sig umage for at forstå, hvad der er på spil, - voksne der er interesserede i, hvad barnet oplever, tænker og hvordan det forstår omverdenen. At inddrage barneperspektivet er med til at sikre barnets trivsel og udvikling.

Leg:

Legen er central for barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Gennem legen bearbejder og udforsker barnet omverden og sig selv. Vi skaber rammer og muligheder for den spontane og selvorganiserede leg, og tænker samtidig bevidst sammensatte legegrupper ind i vores organisering af hverdagen. Leg foregår over hele dagen, i små fællesskaber, i større fællesskaber, på legepladsen og inde i huset. Leg opstår, hvor børn er, og de voksne er guidende for det barn, der har brug for hjælp til at tage initiativ eller eks. blive en leg med vennerne.

Læring:

Læring foregår over hele dagen hver dag. Læring sker både i de tilrettelagte læringsgrupper, der foregår om formiddagen, hvor indholdet altid tager udgangspunkt i den aktuelle børnegrupperes ønsker, behov og deltagelsesmuligheder, og i de mange rutinesituationer hen over dagen som eks. bleskift, af og – påklædning, borddækning osv. Læring sker ikke kun i leg og gode stunder, men i lige så høj grad i konflikter og udfordringer, hvor noget bøvler. Vi øver os, - vi øver os alle på noget børn som voksne, og en dag kan vi, - det er også læring.

Børnefællesskaber:

Alle børn skal opleve at være en del af et forpligtende fællesskab. Vi prioriterer vigtigheden af at barnet både oplever at være en del af et mindre fællesskab, og et større fællesskab. Vi ved, at det er igennem deltagelse i fællesskaber at børn leger, lærer og udvikler sig.

Alle børn er de fleste formiddage i en læringsgruppe (6-10 børn), som er et mindre børnefællesskab, hvor der arbejdes og planlægges ud fra det enkelte barns/børnegrupperens deltagelsesmuligheder. Den enkelte bidrager med det, de kan og er en ressource for gruppen. Andre mindre fællesskaber er eks. samlinger, spisegrupper m.m. Store fællesskaber er eks. om fredagen, - Citta Slow fredag, hvor hele børnehuset er samlet ofte omkring bål til fællessang og hvor vi ønsker god weekend.

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vuggestuen:

- Vi er bevidste om, at der i alle hverdagsrutiner er en potentiel udviklingsmulighed, og inddrager og understøtter børnene i at være aktivt deltagende og blive selvhjulpne i disse over hele dagen, - fx i garderoben, ved puslebordet, på gåture, ved måltidet m.m.
- Alle børn møder genkendelighed og forudsigelighed fx ved at de har faste pladser ved måltiderne, har rimeligt faste putteritualer og sovetider, samling starter og slutter på samme måde m.m.
- I vokseninitierede aktiviteter, sætter vi rammen, guider, sætter ord på og skaber deltagelsesmuligheder for alle børn i små og store børnefællesskaber, - altid med udgangspunkt i børnenes forskellige forudsætninger og ressourcer
- Vi understøtter børnenes følelsesmæssige udvikling bl.a. ved at være bevidste om vores eget engagement, positionering og ansvar i de relationer, vi indgår i.
- Vi understøtter børnenes udvikling og læring ved at skabe læringsmiljøer, hvor børnene kan lykkes.

Børnehaven:

- Vi er bevidste om, at der i alle hverdagsrutiner er en potentiel udviklingsmulighed, og inddrager og understøtter børnene i at blive selvhjulpne i disse over hele dagen. Børnene er aktivt deltagende fx i garderoben, dækker bord, rydder af samtidig med at vi opmuntrer børnene til at hjælpe hinanden.
- Vi skaber trygge rammer i en planlagt, struktureret og forudsigelig hverdag, hvor omdrejningspunktet er små og store børnefællesskaber. Alle børn er forskellige og har forskellige deltagelsesmuligheder, og vi skaber og justerer løbende rammerne, så alle børn kan føle

sig som en aktiv og vigtig del af fællesskabet. Vi arbejder ud fra en anerkendende tilgang, - også når barnet ikke selv søger det.

- Vi understøtter børnene i at løse konflikter, og i at lære at sige til og fra, mærke og respektere egne og andres grænser. Vi arbejder bevidst med at hjælpe børnene med at forstå, hvad der er på spil, sætte ord på, og udvikle kompetencer til at mestre livet.
- Vi er nysgerrige på barnets perspektiv og agerer ud fra, at der bag enhver handling oftest ligger en god intention. I samlinger, små legegrupper m.m. er vi tæt på børnene og spørger ind og går på opdagelse i det, vi ser og hører.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Skårup Børnehus vægter vi et tæt forældresamarbejde højt, og nøglen hertil er dialog. Vi siger, hvad vi ser, og forventer at forældrene gør samme, - intet er for stort eller for småt. Kun i en tæt og ærlig dialog, skabes der tillid og tryghed i samarbejdet, og dette er af afgørende betydning for barnets udvikling og trivsel.

Vuggestuen:

- Vi er opmærksomme på at skabe sammenhæng mellem vuggestuen og hjemmet, og er bevidste om, at det er i et tæt samarbejde forældre og personale imellem, at vi skaber de bedste betingelser for barnets udvikling og trivsel
- Vi inviterer til en opstartssamtale, så vidt det er muligt inden barnet starter, så vi kan afstemme forventninger og allerede her starte en dialog og "så frøene" til det gode samarbejde. Det er også her vi aftaler, hvordan indkøringen skal foregå, så det kan blive en god opstart for alle parter.
- Ved opstart i vuggestuen får barnet en kontaktvoksen, som har et særligt øje for barnet og en tættere dialog med forældrene omkring barnets udvikling og trivsel især i starten.
- Sammenhæng skabes bl.a. i den daglige kontakt, ved forældresamtaler, ved forældrearrangementer, i nyhedsbreve og i det hele taget gennem vores information på børneintra, via ord og billeder m.m.
- Vi inspirerer og kommer gerne med ideer til, hvordan forældrene kan understøtte barnets udvikling hjemme, - fx i forhold til selvhjulpnehed, sproglig udvikling m.m.

- Vi prioriterer at forventningsafstemme, når vi tager imod nye børn og familier, og går forrest i at møde forældre åbent og fordomsfrit, for at skabe tryghed og tillid i relationen

Børnehaven:

- Vi er opmærksomme på at skabe sammenhæng mellem børnehaven og hjemmet, og er bevidste om, at det er i et tæt samarbejde forældre og personale imellem, at vi skaber de bedste betingelser for barnets udvikling og trivsel.
- Vi inviterer til en opstartssamtale, så vidt det er muligt inden barnet starter, og ellers umiddelbart efter, så vi allerede her kan starte en dialog og "så frøene" til det gode samarbejde. Det er også her vi aftaler, hvordan indkøringen skal foregå, så det kan blive en god opstart for alle parter.
- Ved opstart i børnehaven får barnet en kontaktvoksen, som har et særligt øje for barnet og en tættere dialog med forældrene omkring barnets udvikling og trivsel især i starten.
- Sammenhæng skabes bl.a. i den daglige kontakt, ved forældresamtaler, ved forældrearrangementer, i nyhedsbreve og i det hele taget gennem vores information på børneintra via ord og billeder m.m.
- Vi prioriterer at forventningsafstemme, når vi tager imod nye børn og familier, og går forrest i at møde forældre åbent og fordomsfrit, for at skabe tryghed og tillid i relationen

---

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud er FOKUS betegnelsen for trivselsvurderinger af alle 0-6årige børn, som foretages af de pædagogiske medarbejdere.

Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet, får vi øje på, hvis et barn er i begyndende mistriivsel. Dette giver os mulighed for tidligere at give børn den nødvendige og mest hensigtsmæssige indsats i et tæt samarbejde med forældrene.

Kernen i vores arbejde med børn i udsatte positioner:

- Vi sætter tidligt ind, når der er ubalance i trivslen og arbejder i zonen for nærmeste udvikling

- *Forældre er barnets vigtigste ressource, som vi aktivt samarbejder med*
- *Når det er nødvendigt for barnets trivsel og læring udvider vi samarbejdet med tale/høre konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og socialrådgiver.*
- *Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter det enkelte barn og den konkrete børnegruppe*
- *Vi arbejder ofte i mindre børnegrupper for at skabe trygge, pædagogiske og mangfoldige læringsmiljøer*

Evt: kort beskrivelse af hvordan der arbejdes lokalt, eller fælles i ledelsesteamet med børn i udsatte positioner:

I læringsgrupperne om formiddagen, tilrettelægges indhold og aktiviteter altid ud fra de forudsætninger gruppen og den enkelte kommer med, for at sikre at alle kan være aktivt deltagende. Vi differentierer og justerer forventningerne efter at **alle** børn, får de bedste muligheder for at være aktivt deltagende i fællesskabet.

Vi tager udgangspunkt i, at hvis et barn eller gruppen bøvler, må vi som voksne justerer os. Det er barnet, der skal lykkes. Som medarbejder er man karavanefører, og forpligtiget til at tage ansvar for den gode relation.

Alle børn kan komme i en udsat position i en periode. Vi vil sammen med forældrene være undersøgende på, hvad der er på spil, og hvordan vi i samarbejde hjælper barnet til at komme i trivsel igen.

Vi er i gang med blive inspireret af/arbejde med NEST- og neuroaffektiv pædagogik.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Svendborg Kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april. Børnehaven og skolen arbejder tæt sammen om at børnene får en god overgang til forårsSFO og efterfølgende bro til skolen. ForårsSFO arbejder videre med temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Børnehaven:

- Vi har valgt at alle kommende skolebørn (storebørns gruppen), er sammen som gruppe fra april til april, - året inden de starter i FSO. Dette giver os de bedste forudsætninger for at kunne tilrettelægge en pædagogisk praksis, der tager udgangspunkt i den enkelte og gruppen.
- I løbet af denne periode (oktober-april) samarbejder vi tæt med storebørns gruppen i Oure Børnehus og Skårup Skole, hvor vi sammen tilrettelægger overgangssamarbejdet fra børnehaven til FSFO. I samarbejdet med Oure børnehus er temaet relations opbygning, når de 2 grupper mødes én gang om ugen fra ugen efter efterårsferien og indtil start i FSFO i april.
- I vores samlinger, er der fokus på aktiviteter målrettet netop denne aldersgruppe. Fx snakker vi om dagen i dag, introducerer dem for tal/bogstaver for at vække interessen og på en måde, så de får mod på mere, laver sjove-fjollede-frække rim, remser og sange, som understøtter børnenes lyst til at være deltagende. Vi øver de sociale spilleregler, som at lytte til hinanden, vente på tur, være hjælpsomme og arbejder bl.a. med, hvordan man er en god ven.
- Vi understøtter børnene i at lære at sige til og fra, mærke sig selv, sætte ord på og blive selvhjulpne og selvstændige, at kunne agere både i det lille og det store fællesskab. Selvhjulpnen hed er en vigtig faktor i forhold til at have styr på sine ting, kunne pakke sin taske til en tur, og i det hele taget være bevidst om, hvordan man tager ansvar for egne ting og sig selv i samspillet med kammeraterne.
- Efter jul er der flere besøg på skolen. Indholdet er varierende og planlagt af personale fra børnehaverne og skolen i fællesskab. Besøg og samarbejde trapper op henimod start i FSFO. Samarbejdet forgår både på ledelsesniveau og på pædagog/lærer niveau.
- Vi skaber pædagogiske læringsmiljøer, med udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan, der bevidst er målrettet, at denne børnegruppe, for at understøtte børnene i overgangen til FSFO, så de er bedst muligt rustet til det, der venter.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

- Vi samarbejder med det lokale plejecenter Damgården og har planlagte forløb, hvor en gruppe af vuggestue og – børnehavebørn sammen går på besøg hver 2. mandag eller tirsdag stort set året rundt. Her oplever børnene at være sammen med ældre og demente i vores lokalsamfund, og bliver bevidste om, hvem der bor på Damgården, som mange af børnene går forbi på vej til børnehuset. Her dannes relationer til stor glæde for beboere såvel som for børn og personale.
- Vi besøger/bruger vores lokale bibliotek, som ud over at vi kan låne bøger, er et fantastisk sted til ro og fordybelse, går på rideskolen (vores genbo), går i den lokale SuperBrugs og handler med børnene. I Brugsen går vi ligeledes Lucia hvert år, og Brugsen støtter op om arrangementer i børnehaven.
- Vi besøger kirken til jul og andre tidspunkter i løbet af året. Vi holder bl.a. Sangens Dag i kirken og som en nyere tradition, er vores julearrangement med forældre og børn, et fakkeloptog, hvor vi slutter i kirken med en masse julesange.
- Vi samarbejder i løbet af året med Sydfyns Fri Fagskole. Dette kan være praktik, hvor elever kommer i praktik i børnehuset, eller elever fra fagskolen, som kommer i børnehuset og laver aktiviteter eks. på legepladsen. Ligeledes inviterer fagskolen på besøg eks. til jul, hvor de laver aktiviteter og serverer risengrød m.m., - oftest for storebørns gruppen.
- Vi bruger naturen i nærområdet rigtig meget, - skovene, byens legepladser, seminarieparken, sportspladsen ved hallen m.m.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

- Vi arbejder med en tydelig, forudsigelig struktur, hvor børnene er inddelt i små læringsgrupper/børnefællesskaber bl.a. med fokus på plads til nærvær, ro og fordybelse, hvilket også reducerer støj.

- Vi arbejder ud fra en bevidsthed om, hvordan vores ord, handlinger og kropssprog danner et spejl for børnene og deres adfærd
- Vi er bevidste om børneperspektivet i vores indretning, og skaber miljøer, der er let foranderlige alt efter, hvad der er behov for i den aktuelle børnegruppe. Vi skaber små læringsrum i rummet, fx ved hjælp af tæpper på gulvet, lave reoler m.m., og understøtter dermed børnene visuelt at indbyde til leg forskellige steder i rummet. Vi forsøger bevidst at tydeliggøre og inspirerer til, hvad man kan i rummet, og så vidt det er muligt, at skabe få rum leg uden forstyrrelse fra andre
- Vi udnytter alle rum i huset, - en leg kan fx godt foregå i en garderobe, hvis legen er afgrænset og det giver mening, ligesom vi bruger vores uderum rigtig meget
- Bevidsthed om, hvad der hænger på væggene, - hvad skaber samtale, læring og inspiration og hvad forstyrrer? Vi rydder op, og forsøger i det hele taget at skabe ro for øjne og ører
- Vi arbejder med en anerkendende tilgang, og ser barnet som det menneske det er, og ikke kun for det, det gør. At blive set og hørt styrker selvværdet, og er en vigtig del af at udvikle identitet, og få en tro på, at man er betydningsfuld og værdifuld som den man er, og med det, man kommer med. Alt sammen noget, der er en forudsætning for at barnet kan trives, vokse, lære udvikle sig på alle områder.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks pædagogiske læreplanstemaer er i den pædagogiske praksis i samspil med hinanden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for disse to mål?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Vuggestuen/dagplejegruppen:

- Børn kan godt rumme deres følelser, når vi kan. Derfor anerkender vi og støtter barnet i at alle følelser er ok. Vi sætter ord på handlinger, følelser og intentioner og er nysgerrige på, hvad der er på spil.

- Vi er foran, bagved eller ved siden af og opmuntrer barnet til selvhjulpnehed, også selvom det bliver bøvlet, og hele tiden med små succeser, der giver endnu mere lyst til deltagelse og nye udfordringer fx i garderoben, ved puslebordet, på gåture og generelt i løbet af dagen.
- Børnenes adfærd er en invitation til os voksne, - vi er nysgerrige på, hvad der er på spil og tager ansvar (reflekteres bl.a. på stuemøder). Vi som personale er altid ansvarlige for den gode relation.
- Vi skaber læringsmiljøer, der udfordrer børnenes sanser (fx leg med vand, massage, bare tæer i vandpytter, ris el.lign.), deres selvhjulpnehed, positioner m.m. Vi leger og laver aktiviteter inde og ude, som styrker barnets udviklingsmuligheder.
- Når vi voksne kommunikerer og positionerer os mest muligt hensigtsmæssigt, understøtter vi det gode samspil barn/barn og barn/voksen, og samspillet bliver i højere grad præget af forudsigelighed, tryk og omsorg.
- Vi bruger babytegn, som er med til at understøtte alle børns deltagelsesmuligheder. Når et nyt barn starter i vuggestuen, informeres forældre om og inddrages i brugen af babytegn. Vi ser en tydelig, positiv effekt

Børnehaven:

- Alle børn er forskellige, hver med deres personlighed og forudsætninger, - vi arbejder differentieret og tilpasser fx samling, aktiviteter og kontekst, så alle børn har mulighed for at være aktivt deltagende og møder passende udfordringer.
- Vi understøtter barnet i, at man er god nok, som den man er, og at alle er værdifulde/betydningsfulde i fællesskabet.
- Vi understøtter alle børn i at blive selvhjulpne, og få små succeser med at kunne selv. Hermed understøttes barnets tro på egen formåen, og der skabes grobund for, at alle børn kan vokse og udvikle selvværd og selvtillid.
- Børn og voksne er sammen om noget. De voksne understøtter relationen barn/barn og barn/voksen samt følelsen af samhørighed og fællesskab ved bevidst valgte aktiviteter og gennem dagen generelt.
- Vi arbejder med Minidiamant i nogle grupper i begge børnehusets afdelinger. Her styrkes barnets forståelse både af sig selv og af kammeraterne, - her arbejdes med at sætte ord på, forstå og håndtere egne og andres følelser.
- Vi understøtter børnene i at løse og håndtere konflikter hensigtsmæssigt, - ved at være undersøgende på, hvad der har barnet oplevet, og understøtter barnet i troen på, at der bag en handling ligger en god intention

---

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for disse to mål?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Vuggestuen:

- Vi strukturerer dagen, og deler os op i små og store børnefællesskaber. Vi arbejder bevidst med hvordan, vi positionerer os på stuen med henblik på at skabe inkluderende og sociale fællesskaber
- Vi har fokus på, hvordan vi benævner og italesætter samspillet mellem børnene. Med fokus på børneperspektivet, understøtter vi og udvikler børnenes empati for hinanden og styrker deres sociale færdigheder, - fx vi inviterer til fysisk kontakt, holde i hånd, dans på stuen, giver krammere, vi viser omsorg for hinanden når vi finder sut og bamse til en ven, hjælper op at stå igen m.m.
- Vi voksne er bevidste om, at vi er rollemodeller
- Vi veksler mellem børneinitieret og voksenstyret leg, og sikrer os at vores at hverdag rummer mulighed for begge

Børnehaven:

- Alle børn er hver dag en del et forpligtende fællesskab, - både et lille fællesskab (læringsgrupperne) og et større fællesskab (stuen/gruppen). Vi arbejder ud fra en anerkendende tilgang, - ingen skæld ud, da alle børn har brug for at være i et trygt og omsorgsfuldt miljø, for at udvikle livsduelighed.

- Alle børn er hver dag i mindre læringsgrupper (6-10 børn), hvor der arbejdes og planlægges ud fra, det enkelte barns/børnegruppens deltagelsesmuligheder. Den enkelte bidrager med det, de kan, og er en ressource for gruppen.
- Vi arbejder med Minidiamant i nogle grupper i begge børnehusets afdelinger. Her styrkes barnets forståelse både af sig selv og af kammeraterne, - her arbejdes med at sætte ord på, forstå og håndtere egne og andres følelser.
- Vi arbejder både med selvvalgte legegrupper og legegrupper bevidst sammensat af de voksne, for at styrke og udvide legerelationer og barnets udvikling generet på tværs af køn, alder og forudsætninger.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog inden for disse to mål?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Vuggestuen:

- Vi bruger babytegn, - 13 udvalgte tegn, som understøtter hverdagssituationer ex. tørstig, færdig, ble-skift, sut, spise m.fl. Vi oplever børnene bliver aktivt deltagende, føler sig forstået og styrkes i evnen til at kunne danne relationer.
- Når vi voksne kommunikerer med hinanden og positioneringerne bliver tydelige, bliver vores kommunikation til og med børnene tydeligere, samt der skabes tid, ro og nærvær.

- Vi er bevidste om, at vi er sproglige rollemodeller, og er tydelige voksne både i mimik og kropssprog. Vi er bevidste om vores nonverbale kommunikation.
- Vi har stort fokus på sang/fagtesange og musik, -vi bruger biblioteket og prioriterer højt at kigge i/læse bøger
- Vi har situationsbilleder hængende af børnene på stuen, som giver en særlig anledning til snak og dialoger.

Børnehaven:

- Vi prioriterer små fællesskaber højt, da disse bl.a. understøtter muligheden for sammen med børnene at øve dialogens spilleregler, samtale/lytte, vente på tur m.m. Når vi spiser madpakker, foregår det altid i en mindre gruppe (6-10), og her som i samlinger er der bl.a. fokus på kommunikationen.
- Samlinger tilrettelægges således at alle børn har mulighed for at kommunikere aktivt/passivt ud fra den enkeltes deltagelsesbetingelser.
- Vi voksne er bevidste om, at vi er sproglige rollemodeller i alt, hvad vi foretager os. Vi synger, laver rim/remser, arbejder med dialogisk læsning, læser højt, kigger i bøger m.m.
- Vi sprogvurderer og har bl.a. via Sprogklar generelt altid fokus på at understøtte barnets sproglige udvikling, og tage ansvar i dette
- Vi guider børnene i at bruge sproget, og støtter dem i at sætte ord på behov, tanker, følelser og handlinger fx i lege eller konfliktsituationer.
- Vi spejler børnene, ved fx at sætte ord på det børnene gør, og kan derved være med til at oversætte, når det er svært for barnet at udtrykke, hvad der er på spil.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Vuggestuen:

- Grundmotorik og grundlege fylder meget i vores hverdag, - vi danser, hopper, kravler, børnene kravler selv op og ned fra trip-trap-stole, og vi laver motorikbaner gennem hele vuggestuen m.m.
- Vi indretter vuggestuen så rummet både inspirerer og udfordrer til fysisk aktivitet, samtidig med, at vi også er bevidste om vigtigheden af både at få pulsen op og ned.
- Vi er optagede af betydningen af, hvordan barnet lærer verden at kende netop gennem krop og sanser, - vi ved at kroppen husker, og at alle børn har brug for at være både i høj og lav arousal og at der er balance imellem disse.
- Vi vægter uderummet højt. Her udfordres børnene og lærer at mestre at kunne gå ind og ud af sandkassen, køre på scooter, gynges, kravle op og ned af forhøjninger m.m.
- Vi bruger skoven og gåture i nærmiljøet, som bl.a. understøtter barnets motoriske udvikling, - her kan man både gå, løbe, kravle op og ned på ujævnt underlag og møde små eller store forhindringer, der alle er med til at udvikle og styrke den motoriske udvikling

Børnehaven:

- Vi bruger vores legepladser hver dag i alt slags vejr. Vi har legepladser, der understøtter og udfordrer børnene både kropsligt og sanseligt. Der er kuperet terræn, og forskelligt slags underlag som fliser, græs, sand, jord etc. Vi har klatrestativer, sandkasser, gynges, rutsjebaner og masser af grønne områder med træer og buskads.
- Vores legepladser har både læringsmiljøer der indbyder til ro og fordybelse, og læringsmiljøer der appellerer til vildere lege, at cykle, spille bold m.m.
- Vi er bevidste om vigtigheden af, at alle børn kommer både op og ned i arousal. Vi arbejder bevidst med siesta, yoga, fodbad og massage på forskellige måder, og understøtter her børnene i at kunne være i ro og mærke sig selv og sin egen puls.
- Vi har bevidst planlagte læringsgrupper hen over året, hvor temaet kan være dans, kroppen, mindfulness, skoven, krop og bevægelse etc.
- Alle medarbejdere har været på "Aktive Børn", og har et fælles afsæt for og ansvar i at skabe læringsmiljøer inde og ude, som motiverer børnene til at være fysisk aktive.
- Vi er aktive i naturen

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Vuggestuen:

- Vi er bevidste om at give børnene mulighed for at udforske uderummet både på egen hånd og i samspil med en voksen og med de andre børn
- Børnene skal møde voksne, som inspirerer, understøtter børnenes nysgerrighed, - voksne der leger med og som fx tør holde døde dyr, selv blive våde og mudret til.
- Vi er ude i alt slags vejr, og vi kan finde på at opmuntre børnene til at løbe en tur med bare fødder i vandpytterne, når det regner, eller løbe ud i regnen kun iført bleer, bl.a. for at sanse naturen på en anden måde.
- Vi deltager i årlige affaldsindsamlinger og i husets emneuger som fx kan omhandle naturen.
- Vi eksperimenterer og sanser f.eks. med ris, kartoffelmel og mm

Børnehaven:

- Vi er udenfor hver dag året rundt i alt slags vejr, og understøtter børnene i lege med jord, vand, mudder, løbe på bare fødder (sanser underlaget), finde krible krable og undersøge disse med forstørrelsesglas etc.

- Vi bruger naturen i nærområdet bl.a. "Bamseskoven" og "Krokodilleskoven" som læringsmiljøer. Vi går foran, bagved og ved siden af i forhold til at være nysgerrige og undersøgende på dyr og planter, sanse naturen ved fx at ligge i skovbunden og kigge op i himlen. Vi forfølger de ting, som børnene spontant bliver optagede af
- Vi deltager hvert år i den landsdækkende affaldsindsamling, hvor vi samler affald i nærområdet, vejer og sorterer det og evt. køre på besøg på genbrugsstationen.
- Vi er medlem af Grønne Spirer, hvor vi forpligter os til at have fokus på natur, udeliv og bæredygtighed.
- Vi afholder Blomstens dag hvert forår, hvor vi planter, - vi afholder emneuger med temaer som "Smag naturen", høstuger etc.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab inden for disse to mål?

Musik til SVEND – musik i dagtilbud. Svendborg byråd har fra 1. januar 2016 valgt at alle børn i 0-5 års alderen tilbydes musik i Svendborgs dagtilbud. Musik styrker børns kreative udvikling, deres sproglige, motoriske og sociale færdigheder. Derudover er musik sjov og glæde, og har, som vi alle ved, en kæmpe værdi i sig selv.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Vuggestuen:

- Vi vægter små børnefællesskaber, så vi kan være nærværende og anerkendende, og hvor vi kan have øje for den enkeltes deltagelsesmuligheder.
- Vi vægter traditioner højt, - i vuggestuen har vi besøg af nisserne, besøg af påskeharen og laver påskepynt, vi holder Skt. Hans, høstuge og fastelavn m.m. Vi er i kirken eks. til "Sangens Dag", og til jul og introducerer børnene for den sansemæssige oplevelse, det er at synge og være i kirkerummet
- Vi har stort fokus på sang og musik, - vi både synger, danser og lytter til musik m.m.
- Vi tilbyder teaterture, biografture, ture til kirken, og har et tæt samarbejde med det lokale plejecenter, som vi besøger i planlagte forløb

Børnehaven:

- Vi ser teaterforestillinger og tager i biografen, når vi får muligheder for dette.
- Vi digter og spiller små teaterforestillinger i vores læringsgrupper. Nogle gange indgår brugen af Ipads, projektor eller anden IT.
- Vi er bevidste om både at skabe nye traditioner, og ikke mindst at værne om gamle traditioner som jul, fastelavn, påske, Skt. Hans etc.
- Vi understøtter børnene i at opleve, at der er forskellige normer og værdier i vores samfund, alle familier er forskellige. Selv vi ikke lever, tænker eller handler ens, er alle ligeværdige og lige meget værd
- Vi bruger kirken til fx Sangens Dag, og til jul og introducerer børnene for den sansemæssige oplevelse, det er at synge og være i kirkerummet. Vi kan også gå forbi i hverdagen og bare gå ind og kigge og fornemme det anderledes rum.
- Vi har et tæt samarbejde med det lokale plejecenter, som vi besøger i planlagte forløb, hvor børnene og de gamle er sammen om noget et par gange om måneden. Vi samarbejder med den lokale brugs hvor storebørns gruppen går Lucia, og vi handler ind med børnene.
- Hele børnehuset har fælles Citta Slow fredage ved bålet, hvor vi synger, nogle gange laver bålbrød og bare er sammen omkring bålet. Den dag er der fokus på fællesskabet omkring bålet og der er ikke cykler på legepladsen. Dette er bl.a. med til at give en anden ro og et andet nærvær

---

Evalueringsskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at skabe en evalueringsskultur, som er relevant for praksis. Evalueringsspraksissen i hverdagen afspejles ved brug af forskellige evalueringssredskaber- og former, som sker løbende og sætter lys på de små ting i hverdagen i form af selvrefleksion og justering af handling – både hos den enkelte og i professionelle læringsfællesskaber – sammen med interne og eksterne samarbejdspartnere.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

- Vi ønsker os en evalueringsskultur, som er implementeret i vores hverdag, som en naturlig del af vores pædagogiske praksis. Nogle gange lykkes vi med dette, men der skal fortsat udvikles på det, og evt. justeres i nogle arbejdsgange.
- Vi reflekterer grundlæggende over vores pædagogiske praksis i dag, for at gøre den bedre i morgen, - og blive klogere på, om og hvordan det vi gør virker. Dette sker både spontant i hverdagen, og i planlagte sparringsrum i vores planlagte Professionelle Læringsfællesskaber på tværs af børnehuset.
- Vi arbejder med KIDS, og resultaterne af disse observationer er bare et af omdrejningspunkterne for evaluering, og et blik på egen og kollegers praksis samt vores læringsmiljøer både inde og ude. KIDS er med til at give vores praksis et grundigt eftersyn, og kan skærpe vores blikke for, hvordan vi kvalificerer vores læringsmiljøer og om vi gør det, vi tror vi gør.
- Vi arbejder med planlagte professionelle læringsfællesskaber på tværs af huset, som er med til at sikre en kontinuerlig evaluering og understøtter en evalueringsskultur samt udvikling af vores pædagogiske praksis i hele organisationen. I praksis foregår disse i planlægningsugerne (hver 4. uge). Da dette er blevet sværere på 2 matrikler, og vi snart bliver et børnehus på 3 matrikler, skal der kigges på, om disse PLF-grupper skal indgå i nogle personalemøder i løbet af året.
- Vi vil arbejde på at blive dygtigere til at udnytte stuemøderne i hverdagen til at få evalueret på både hverdagssituationer, Smtter m.m.

- Vi arbejder systematisk med kendte redskaber, som SMTTE, aktionslæring, vækstmodel, relations skemaer m.m.

Hvordan dokumenterer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

- Vi udarbejder halvårshjul for pædagogiske temaer, traditioner m.m., samt et årshjul for de 6 læreplanstemaer med overblik over, hvilke temaer, der er i særligt fokus hen over året, vel vidende at alle temaer er i spil hver dag.
- Det enkelte team udarbejder Smtter på de temaer, der er særligt fokus på i begyndelsen af hver periode. Det kan være Smtter for hele gruppen, eller for de enkelte læringsgrupper, - det skal give mening.
- Når den enkelte gruppe/stue laver SMTTER, aktionslæring eller andet skal der være en klar kobling til læreplanen, og i skrift og tale, skal vi synliggøre sammenhængen og vore tanker bag det, vi gør.
- Hver gruppe/stue er ansvarlig for at skrive nyhedsbreve til stuens forældre, i starten af hver måned og her beskrive, hvilke læreplanstemaer, vi har særligt fokus på, samt komme med eksempler på, hvad den kommende måned bringer i forhold til aktiviteter og hvorfor.
- Vi dokumenterer løbende med billeder på børneintra fra vores hverdag. Vi har aftalte rammer og en struktur for, hvornår man lægger biller ind (som udgangspunkt hver fredag), hvor mange osv., så der er en "rød tråd" i dette gennem hele huset.
- I vores arbejde med KIDS, vil dele herfra også indgå som dokumentation.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hver andet år?

I Svendborg Kommune benytter dagtilbuddene en evalueringsskabelon, som rummer de lovmæssige forpligtelser til den evaluering, der skal foretages mindst hvert andet år. Evalueringen offentliggøres sammen med den pædagogiske læreplan på dagtilbuddenes hjemmeside.
